

Hiilineutraali Suomi jo vuonna 2030? Kiire tulee, mutta mahdotonta se ei ole

28.2.2019 13.00

LASSE LEIPOLA

SUOMI VOI SAAVUTTAА hiilineutraaliuden selvästi hallituksen asettamaa aikataulua aiemmin, arvioi VTT:n ja Suomen ympäristökeskuksen tuore selvitys. Hiilineutraalius tarkoittaa tilannetta, jossa muun muassa metsien nielut ovat yhtä suuret kuin päästöt.

Hallitus on asettanut hiilineutraaliuden tavoitteeksi vuoden 2045, mutta tänään torstaina julkaistun taustaselvityksen perusteella päästöjen ja nielujen tasapaino voidaan saavuttaa jo 2030-luvulla.

Tavoitteen saavuttaminen edellyttää paitsi nopeita päästövähennyksiä kaikilla sektoreilla myös metsien hiilinielujen ylläpitämistä ja vahvistamista.

Selvityksessä todetaan, että hiilinielujen kehittymistä koskeviin arvioihin liittyy huomattavia epävarmuuksia, koska eri mallit antavat erilaisia tuloksia. Esimerkiksi yhdessä tarkastellussa skenaariossa metsän ja puutuotteiden hiilinielun arvioidaan olevan 56–112 miljoonaa tonnia vuonna 2050. Haitari on samaa kokoluokkaa kuin Suomen nykyiset päästöt.

Merkittävimpinä päästövähennyskeinoina selvityksessä mainitaan muun muassa energiatehokkuuden parantaminen, päästöttömän energiantuotannon lisääminen ja kuluttajien käyttäytymisen muuttuminen. Hiilineutraaliuden saavuttamiseksi päästöjä olisi vähennettävä vähintään 85 prosenttia.

Osana taustaselvitystä teetettiin myös kansalaiskysely ilmastopolitiikan keinoista. Suosituimpia olivat vähäpäästöisen teknologia kehittäminen ja kulutustottumuksien muuttaminen. Vähiten suosittuja keinoja olivat erilaiset maksut, verot ja kiellot.

Kaikissa neljässä ilmastopolitiikan vaihtoehtoja hahmottelevassa skenaarioissa energian kokonaiskulutus laskee, mutta sähkönkulutus kasvaa yhteiskunnan sähköistymisen myötä. Taustalla on muun muassa henkilöautokannan sähköistyminen.

Skenaarioissa ei ole tingitty talouskasvusta vaan kukin skenaario hahmottelee bruttokansantuotteen kasvavan yli kaksinkertaiseksi vuoteen 2050 mennessä.

Skenaariot jättävät tilaa vielä kunnianhimoisemmalle ilmastopolitiikalle. Vihreät ja vasemmisto ovat esittäneet, että hiilineutraalius tulisi saavuttaa jo 2030-luvun alkuun mennessä. Torstaina julkaistujen skenaarioiden perusteella se on mahdollista mutta haastavaa.

Neljästä tarkastellusta skenaariosta kaksi teknologista kehitystä korostavaa mallinnusta vie lähelle nollatasoa, jos oletukset hiilinielujen kasvusta menevät yläkanttiin.

Hiilinielujen merkitys korostuu, jos hiilineutraalius yritetään saavuttaa 2030 mennessä, sillä skenaariot olettavat hiilidioksidin talteenoton kehittyvän merkittäväksi vasta 2030-luvulla.

Hiilinielujen kehitys onkin yksi kohta, jossa olisi mahdollista tavoitella skenaarioita kunnianhimoisempaa ilmastopolitiikkaa. Kaikissa skenaarioissa oletetaan hakkuiden pysyvän vähintään nykyisellä tasolla.

Ilmastopaneeli arvioi toissaviikolla, että vaikka hiilinielujen ennustamiseen liittyy epävarmuuksia, matalampi hakkuutaso johtaa suurempaan hiilinieluun ja varastoon.

Myös EU valmistelee parhaillaan pitkän aikavälin ilmastostrategiaa. Komission ilmasto-osaston pääjohtaja **Mauro Petriccione** kävi tiistaina Helsingissä esittelemässä suunnitelmaa. Komissio esittää, että EU:n päästöt saavuttaisivat niin sanotun nettonollan vuonna 2050 eli tuolloin hiilinielut olisivat yhtä suuret kuin päästöt.

Tilaisuudessa esitystä kommentoineet sidosryhmät asettuivatkin yksimielisesti komission tavoitteen tueksi. Ilmastopaneelin puheenjohtaja **Markku Ollikainen** ja Suomen luonnonsuojeluliiton asiantuntija **Otto Bruun** tosin sanoivat, että EU:n pitäisi saavuttaa nettonolla jo kymmenen vuotta aiemmin. Sen jälkeen siirryttäisiin hiilinegatiivisuuteen, eli nielut olisivat päästöjä suuremmat.

”Vuoteen 2050 mennessä päästöjä pitäisi vähentää 134 prosenttia”, Ollikainen sanoi.

Komissiota edustava Petriccione muistutti, että EU:lla ole vielä minkäänlaista hiilineutraaliustavoitetta eikä sille löydy kaikista jäsenmaista samanlaista tukea kuin Suomesta.

VTT:n ja Suomen ympäristökeskuksen toteuttamassa selvityksessä todetaan, että Suomi voi saavuttaa hiilineutraalisuustavoitteen noin 2040. Tavoitteen saavuttamiseksi on panostettava ensisijaisesti nopeaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen kaikilla päästösektoreilla.

Lisäksi tarvitaan keinoja, joilla hiilidioksidia poistetaan ilmakehästä. **Metsien hiilinielujen ylläpitäminen ja vahvistaminen ovat tässä tärkeässä roolissa.**

Bioenergian käytön yhteydessä toteutettava hiilidioksidin talteenotto ja varastointi voi nousta tulevaisuuden keinoksi.